

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2013.11.6.
COM(2013) 762 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

Bizottsági iránymutatás az energiahatékonysági irányelv végrehajtásáról

{SWD(2013) 445 final}
{SWD(2013) 446 final}
{SWD(2013) 447 final}
{SWD(2013) 448 final}
{SWD(2013) 449 final}
{SWD(2013) 450 final}
{SWD(2013) 451 final}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Bizottsági iránymutatás az energiahatékonysági irányelv végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

Európa nem engedheti meg magának az energiapazarlást. Az energiahatékony Európa megvalósítása régi uniós célkitűzés, melyet több ízben támogattak az EU állam- és kormányfői.

Az Európai Tanács 2007-ben nagyra törő energiaügyi és éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzéseket fogadott el: 2020-ig az üvegházhatású gázok kibocsátásának 20%-os csökkentését, a megújuló energiaforrások részarányának 20%-ra való növelését, valamint az energiahatékonyság 20%-os javítását¹.

Az említett célkitűzéseket megerősítette az Európa 2020 stratégia², melyet az uniós intézmények, a tagállamok és a szociális partnerek közösen hoztak létre. Mindannyiuknak lesz szerepe annak biztosításában, hogy az EU megtegye a szükséges intézkedéseket az Európa 2020-as célkitűzések eléréséhez.

A 2010-es előrejelzések³ azt mutatták, hogy az EU 2020-as energiahatékonysági célkitűzése nem fog teljesülni, ezért új európai és nemzeti szintű intézkedésekre van szükség. E probléma megoldása érdekében a Bizottság 2011-ben előterjesztette az energiahatékonysági irányelvre vonatkozó javaslatát. A javaslat különböző területeken szerzett tapasztalatokon alapult, különös tekintettel az épületek energiahatékonyságára, az energetikai szolgáltatásokra és a kapcsolt energiatermelésre. Az említett területek közös nevezője a továbbra is meglévő nagy energiahatékonysági potenciál, így a javaslat abból az alapfeltételezésből indult ki, hogy a szükséges energiamegtakarítás túlnyomó része elérhető az energiahatékonyság javítása révén (például a gazdasági tevékenységek, illetve szolgáltatások azonos szintjének kevesebb energia felhasználásával történő fenntartásával). A javaslat általános célja az volt, hogy jelentősen hozzájáruljon az EU 2020-as energiahatékonysági célkitűzéseinek eléréséhez, és hogy közös keretet hozzon létre az uniós energiahatékonyság 2020 utáni előmozdítására. A két társjogalkotó végül 2012. október 25-én fogadta el a javaslatot, mint az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelvet⁴.

2. AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV

Az energiahatékonysági irányelv 2012. november 14-én jelent meg a Hivatalos Lapban, és 2012. december 4-én lépett hatályba. A tagállamoknak 2014. június 5-ig kell átültetniük (ez alól kivételt képeznek azok a rendelkezések, amelyekre vonatkozóan más átültetési időpontot irányoztak elő⁵).

¹ A másik két célkitűzéssel ellentétben ez a cél nem lett jogilag kötelező érvényű dokumentumban rögzítve.

² COM(2010) 2020 végleges.

³ Az energiahatékonysági tervről szóló hatásvizsgálat (SEC/2011/277)

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

⁵ Lásd a 28. cikk (1) bekezdését.

Az irányelv jogilag kötelező érvényű intézkedései arra irányulnak, hogy a tagállamok az energiaátalakítástól és -elosztástól kezdve a végső felhasználásig az energialánc minden szakaszában fokozzák az energia hatékonyabb felhasználását célzó erőfeszítéseiket. Az irányelv legfontosabb, a jövő energiapolitikájára vonatkozó követelményei röviden összefoglalva a következők:

Elsőként, a tagállamok által az EU 2020 stratégiában vállalt politikai kötelezettségvállalások megerősítése érdekében az irányelv első ízben világosan, az alábbiak szerint határozza meg és számszerűsíti az EU energiahatékonysági célkitűzését: „*az Unió 2020. évi energiafogyasztása nem haladhatja meg az 1474 Mtoe⁶ primerenergiát vagy az 1078 Mtoe végső energiát*”. Horvátország 2013. július 1-jei csatlakozásával ezek a célértékek a következőképp módosultak: „...nem haladhatja meg az 1483 Mtoe primerenergiát vagy az 1086 Mtoe végső energiát”⁷.

Az energiahatékonysági irányelv teljes körű és megfelelő végrehajtása fontos szerepet fog játszani az EU 2020 stratégia 20%-os energiahatékonysági célkitűzésének elérésében, ami pedig beleilleszkedik az EU 2030 éghajlat- és energiapolitikai keretbe, amint az a COM (2013) 169 final jelzetű bizottsági zöld könyvben olvasható. A tagállamok által az energiahatékonysági irányelv 3. cikkével összhangban meghatározott indikatív nemzeti energiahatékonysági célok megvalósításában elért eredményekről szóló értékelés hozzá fog járulni a 2030-ra kitűzendő, megfelelő céltípusokról és -szintekről szóló eszmecserehez.

Az irányelv emellett előírja a tagállamoknak, hogy határozzák meg a 2020-ra vonatkozó indikatív nemzeti céljaikat, melyek különböző mutatókon alapulhatnak (primerenergia-felhasználás, végsőenergia-felhasználás, primerenergia-megtakarítás, végsőenergia-megtakarítás, vagy energiaintenzitás). A tagállamoknak – akár nemzeti reformprogramjaik részeként feltüntetve az adatokat, akár külön közlemény formájában – 2013. április 30-ig értesíteniük kellett a Bizottságot ezekről a célokról, valamint arról, hogy 2020-ra miként ültetik át őket a gyakorlatba a primerenergia-felhasználás és a végsőenergia-felhasználás tekintetében⁸.

Ezek az információk bekerültek az európai szemeszter folyamatba⁹, és értékelésük – az átfogó uniós célok 2020-ig történő elérésének valószínűsége és az egyéni erőfeszítések közös céloknak való megfelelése felmérésének részeként – folyamatban van. Már minden tagállam közölte indikatív nemzeti célját, bár két tagállam ezt még nem az irányelv által előírt formában tette. Az összesített indikatív nemzeti energia-megtakarítási célokból arra lehet következtetni, hogy a tagállamok 2020-ig mindössze 16,4%-os primerenergia-megtakarítást és 17,7%-os végsőenergia-megtakarítást tűztek ki maguk elé, nem pedig az átfogó uniós célkitűzés eléréséhez szükséges 20%-ot.¹⁰ Ugyanakkor egy alaposabb, az összes tagállami célt, energiamodell eredményt és jelenleg kidolgozás alatt álló további szakpolitikai eszközt is magában foglaló értékelésre lesz szükség ahhoz, hogy megbízhatóbb eredmények álljanak rendelkezésre. Az irányelv 3. cikke (2) bekezdésének és 24. cikke (7) bekezdésének megfelelően a Bizottságnak 2014. június 30-ig be kell nyújtania a 2020-as

⁶ Millió tonna kőolaj egyenérték

⁷ Horvátország 2013. július 1-ji EU-s csatlakozása figyelembevételével frissített számadatok

⁸ A nemzeti célok listáját lásd az energiahatékonysági célkitűzések megvalósítása irányába történő általános előrehaladásról szóló bizottsági közleményben (COM (2013) final xxx).

⁹ Különösen a COM(2013) 350 final c. dokumentumba és az *EURÓPA 2020 CÉLKITŰZÉSEK: éghajlatváltozás és energia* adatlapba.

¹⁰ Azon két tagállam esetében (Szlovénia és Horvátország), melyek nem bocsátottak rendelkezésre információt arról, hogy 2020-ra miként ültetik át céljaikat a gyakorlatba a primerenergia és a végső energia terén, az energiafelhasználásukra vonatkozó 2010-es, múltbeli adatok alapján készültek a számítások. (http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/reporting_en.htm).

energiahatékonysági célok megvalósításában elért eredményekről szóló értékelését az Európai Parlament és a Tanács számára.

Az irányelv ezenkívül előírja a tagállamoknak, hogy 2014. április 30-ig határozzák meg és tegyék közzé hosszú távú épületfelújítási stratégiájukat, mely alapvető kötelezettség, tekintettel arra, hogy a végső energiafogyasztás csaknem 40%-a a lakóépületek, középületek, irodák, üzlethelyiségek és egyéb épületek energiafelhasználásából adódik. A középületek esetében példamutató módon kell eljárni: a központi kormányzatok tulajdonában és használatában lévő épületek 3%-át évente oly módon kell felújítani, hogy az megfeleljen az adott tagállam által az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv átültetése során előírt követelményeknek¹¹. A közsféra vezető szerepét az energiahatékonyságról szóló irányelv közbeszerzésekre vonatkozó rendelkezései is kiemelik, melyek értelmében a központi kormányzatok – bizonyos feltételek teljesülése esetén – kötelesek a legenergiahatékonyabb termékeket, szolgáltatásokat és épületeket beszerezni.

A tagállamoknak akár energiahatékonysági kötelezettségi rendszer, akár alternatív szakpolitikai intézkedések bevezetésével biztosítaniuk kell, hogy a 2014–2020-as időszakban végfelhasználói szinten megvalósuljon az energiamegtakarítások bizonyos hányada.

Felismerve, hogy a vállalkozások valamennyi kategóriájában és típusában jelentős energiamegtakarítási potenciál rejlik, minden vállalkozás bátorítást kap, hogy négy évente végeztesse energetikai auditot. A kkv-nak nem minősülő vállalkozások számára ugyanakkor ez négyévenként kötelező. A tagállamokat felkérjük, hogy dolgozzanak ki a kkv-kat energetikai auditra ösztönző programokat, valamint arra, hogy a háztartások körében is növeljék a tudatosságot az ilyen jellegű auditok előnyeiről. Az energiamegtakarítási lehetőségek meghatározása révén az energetikai auditok egyben az energetikai szolgáltatások piacának fejlesztéséhez is alapul szolgálnak majd.

Az energiafogyasztásra vonatkozó információk alapvető fontosságúak ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozottan hozhassák meg döntéseiket az energiaellátás és -felhasználás terén. Az irányelv ezért részletes követelményeket tartalmaz a fogyasztásmérésre és a végső fogyasztók felé történő számlázásra vonatkozóan.

Az EU primerenergiájának hozzávetőleg 30%-át az energiaágazat használja fel, elsősorban az energia villamos energiává és hővé történő alakítása, majd elosztása során. Az irányelv ezért célul tűzi ki a hálózatok és az infrastruktúrák hatékonyságának maximalizálását, valamint a keresletoldali válaszintézkedések lehetővé tételét és ösztönzését, emellett kötelezettségeket és ösztönzőket ír elő a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés valamint a távfűtés/távhűtés nagyobb arányú alkalmazásának vonatkozásában.

Az energiahatékonyság fokozása azon lépések egyike, amelyek révén a lehető legnagyobb költséghatékonysággal növelhető az energiaellátás biztonsága és csökkenthető az üvegházhatású gázok és más szennyező anyagok kibocsátása. Az energiarendszernek és a társadalom egészének sokkal energiahatékonyabbá kell válnia. Az energiahatékonyság javítása a 2050-ig szóló energiaügyi ütemtervben szereplő összes széntelenítési forgatókönyvben prioritásként szerepel, ezért az energiahatékonyságnak ebben az összefüggésben is kiemelt területnek kell maradnia.

A fő mutatók alakulásának elemzése azt mutatja, hogy határozott energiahatékonysági szakpolitikával és az energiahatékonysági irányelv maradéktalan végrehajtásával az EU képes lehet arra, hogy a 2020-as célok teljesítéséhez vezető pályára tudjon állni. Ha ezt sikerülne 2020-ig évről évre megvalósítani, akkor az európai háztartások és iparágak energia költségei mintegy 38 milliárd euróval csökkennének, az energiatermelés és -elosztás beruházási

¹¹ 2010/31/EU irányelv 4. cikk

szükségeit nagyjából 6 milliárd euróval mérséklődnének, és hozzávetőleg 24 milliárd eurót kitevő beruházások javítanák otthonaink és irodáink minőségét, hozzájárulva ezzel iparágaink versenyképességének növeléséhez és a helyi munkahelyteremtéshez.

3. AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV RENDELKEZÉSEIRŐL RÉSZLETESEBB IRÁNYMUTATÁST TARTALMAZÓ SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUMOK

Az energiahatékonysági irányelv rendelkezéseinek többségét 2014. június 5-ig kell átültetni a nemzeti jogba. A 7. cikk értelmében a tagállamok kötelesek 2013. december 5-ig megküldeni a Bizottságnak tervezett szakpolitikai intézkedéseiket. Ha valamely tagállam az 5. cikk (6) bekezdésében említett alternatív megközelítést választja, vagy a 14. cikk (5) bekezdésében említett kötelezettségek alóli mentességgel él, arról 2013. december 31-ig értesítenie kell a Bizottságot.

Mivel az energiahatékonyság alapját számos kisléptékű intézkedés képezi, az energiahatékonysági irányelv összetett és részletes, sok esetben meglehetősen technikai jellegű rendelkezéseket tartalmaz. A Bizottság a tagállamokkal szoros együttműködésben kíván dolgozni ezek átültetésén és az irányelv végrehajtásán, ezért készített hét szolgálati munkadokumentumot, melyek részletességgel kifejtik, hogy a Bizottság szolgálatainak véleménye szerint hogyan kell értelmezni és miként lehet helyesen alkalmazni az irányelv bizonyos rendelkezéseit. Ezek a munkadokumentumok nem módosítják az irányelv joghatásait, és nem érintik az irányelv Bíróság által megfogalmazott kötelező erejű értelmezését. A dokumentumok az irányelvben szereplő jogilag összetett témaköröket tárgyalják, melyek átültetése nehézségekbe ütközhet, és amelyek nagy hatással lehetnek az energiahatékonyságra. Az irányelv 5–11., 14. és 15. cikkeit érintik, melyek a központi kormányzati épületekről, a közbeszerzésről, az energiahatékonyságra vonatkozó kötelezettségekről és alternatíváikról, az energetikai auditokról, a fogyasztásmérésről, a számlázásról, a kapcsolt energiatermelésről, a hálózatokról és a keresletoldali válaszingtézkedésekről tartalmazznak rendelkezéseket. Megjegyzendő, hogy az energiahatékonysági irányelv minimumkövetelményeket ír elő, és hogy az 1. cikk (2) bekezdésével összhangban a tagállamoknak lehetőségük van szigorúbb, az uniós jognak megfelelő intézkedések bevezetésére.

A részletes munkadokumentumok mellékelve lesznek ehhez a közleményhez és a főbb témakörök rövid összefoglalója az alábbiakban olvasható.

Mivel az energiahatékonysági irányelv nemzeti jogrendekbe való teljes körű átültetése hosszú távú tervezést igényel, a Bizottság még az irányelv átültetésének határideje előtt közzéteszi ezt a közleményt és az azt kísérő munkadokumentumokat.

3.1. Az 5. cikkre vonatkozó iránymutatás (A közintézmények példamutató szerepe)

Az 5. cikk előírja, hogy a tagállamok központi kormányzatai a tulajdonukban és használatukban lévő, és az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelvben az energiahatékonyságra vonatkozóan előírt minimumkövetelményeknek nem megfelelő épületek teljes alapterületének 3%-át évente oly módon felújítsák, hogy az megfeleljen legalább az általuk az említett irányelv alkalmazásában előírt energiahatékonysági szinteknek. A tagállamok kötelesek 2013. december 31-ig elkészíteni és nyilvánosságra hozni az összes érintett központi kormányzati épület nyilvántartását. Ha valamely tagállam a központi kormányzati épületek alapterületének több mint 3%-át felújítja, a többletet az elmúlt vagy következő három év bármelyikére vonatkozó kötelezettségeibe beszámíthatja. A központi kormányzati épületek alapterülete szerint számított 3%-os felújítás alternatívájaként a tagállamok egyéb költséghatékony intézkedéseket is tehetnek, amennyiben az általuk a központi kormányzati épületekben elért energiamegtakarítás mértéke megfelel legalább a fent

említett követelményeknek. Az alternatív megközelítésben előírt energiamegtakarítás mértéke halmozódik, ami azt jelenti, hogy a tagállamoknak a teljes 2014–2020-as időszak alatt kell elérniük az éves energiamegtakarítások összesített mennyiségét, függetlenül attól, hogy az adott időszak során egy-egy évben milyen mértékű megtakarításokat tudtak megvalósítani. A tagállamok az előírt megtakarítási szintek megállapításához használhatnak becsléseket.

Az 5. cikkben előírt kötelezettség hatályának meghatározásához alapvető fontosságú a „központi kormányzat” fogalom meghatározása, mely az energiahatékonysági irányelv 2. cikkének (9) bekezdésében olvasható. A „központi kormányzat”: valamennyi olyan igazgatási szervezeti egység, amelyek illetékessége egy tagállam teljes területére kiterjed. Ezen fogalom meghatározáson túlmenően a tagállamok rendelkezésére áll a közbeszerzési irányelv IV. melléklete¹², melyben megtalálható az összes tagállam központi kormányzati szerveinek listája, valamint a központi kormányzat fogalom meghatározása a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazására vonatkozó 479/2009/EK tanácsi rendelethez készített iránymutatásban. A szövetségi felépítésű tagállamok számára lényeges az energiahatékonysági irányelv (17) preambulumbekkezdésének utolsó mondata.

Az 5. cikkről szóló munkadokumentum tartalmaz lehetséges kritériumokat és hivatkozásokat annak meghatározására vonatkozóan, hogy mely épületek tartoznak a kötelezettség hatálya alá. Emellett gyakorlati példákat ad a 3%-os felújítási cél és az alternatív megközelítés szerinti kötelezettség meghatározásának és teljesítésének lehetőségeire.

3.2. A 6. cikkre vonatkozó iránymutatás (Közüntézményi beszerzés)

A 2004/18/EK közbeszerzési irányelv megállapítja a beszerzések keretét, és olyan alapelvek biztosítását célozza, mint a tisztességes verseny vagy az adófizetők pénzének lehető leghatékonyabb felhasználása. Annak meghatározását, hogy mi képezze beszerzés tárgyát, az olyan konkrét jogszabályok hatáskörébe utalja, mint például az energiahatékonysági irányelv. Az energiahatékonysági irányelv 6. cikke előírja, hogy – bizonyos feltételek teljesülése esetén – a központi kormányzatok magas energiahatékonysági teljesítményű termékeket, szolgáltatásokat és épületeket szerezzenek be, ahogy azokat az EU jogi aktusai meghatározzák, például az energiacímkézési irányelv¹³ és az azt kiegészítő felhatalmazáson alapuló rendeletek, a környezetbarát tervezésről szóló irányelv¹⁴ és végrehajtási rendeletei, az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv, vagy az Energy Star-program. Az energiahatékonysági irányelv III. melléklete tartalmazza a fenti uniós aktusokban meghatározott energiahatékonysági követelmények listáját.

A munkadokumentum egyértelművé teszi a III. mellékletben említett uniós jogszabályok közbeszerzésre vonatkozó releváns rendelkezéseit. A közbeszerzési kötelezettségek hatályának megállapításához itt is alapvető fontosságú a „központi kormányzat” fogalom meghatározása.

A közbeszerzési kötelezettség olyan tényezőktől függ, mint amilyen a költséghatékonyság, a műszaki alkalmasság és a tágabban értelmezett fenntarthatóság. A munkadokumentum kifejti ezeket a „feltételeket”, például az egész életciklusra vonatkozó költséghatékonyság és a gazdasági megvalósíthatóság közötti különbséget, valamint azt, hogy a tagállamok milyen körülmények között alkalmazhatják őket. Emellett megjelöl lehetséges kritériumokat, amelyek alapján a tagállamok megállapíthatják, mely ajánlatkérőkre vonatkoznak a közbeszerzési kötelezettségek.

¹² 2004/18/EK irányelv

¹³ 2010/30/EU irányelv

¹⁴ 2009/125/EK irányelv

3.3. A 7. cikkre vonatkozó iránymutatás (Energiahatékonysági kötelezettségek és alternatíváik)

A 7. cikkben előírt intézkedések adják az energiahatékonysági irányelv által kitűzött energiamegtakarítások felét. Összetett cikkről van szó és bizonyos rendelkezéseinek¹⁵ alkalmazását még az irányelv átültetési időszakának vége előtt meg kell kezdeni.

A cikk előírja a tagállamoknak, hogy hozzanak létre energiahatékonysági kötelezettségi rendszereket, vagy alkalmazzanak alternatív szakpolitikai intézkedéseket annak érdekében, hogy a végső fogyasztói szinten bizonyos célzott mértékű energiamegtakarítást érjenek el. A (9) bekezdésben említett energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és alternatív szakpolitikai intézkedések révén elérendő új energiamegtakarításoknak 2014. január 1-jétől 2020. december 31-ig minden évben meg kell felelniük legalább az összes energiaszolgáltató vagy az összes kiskereskedelmi energia-értékesítő vállalkozás által a végső fogyasztók számára évente értékesített energiavolumen 1,5%-ának a 2010-es, 2011-es és 2012-es évek átlagában. A munkadokumentum kifejti az említett, 2014–2020-as kötelezettségi időszakban elérendő teljes, halmozott és új energiamegtakarítási célmennyiség számítási módját, és egyértelművé teszi, hogy mely statisztikai adatkészleteket lehet alkalmazni. A tagállamok továbbá 25%-ot nem meghaladó mértékben csökkenthetik ezt a mennyiséget az alábbi négy konkrét lehetőség révén: alkalmazhatnak alacsonyabb megtakarítási rátákat, kizárhatják a számításból a kibocsátáskereskedelmi rendszerhez tartozó iparágak egy részét vagy egészét, lehetővé tehetnek bizonyos megtakarításokat a kínálati oldalon, vagy beszámíthatják a 2008. december 31. óta végrehajtott és 2020-ban még hatással bíró korai fellépésekből származó energiamegtakarításaikat. A munkadokumentum kifejti az említett, a 7. cikk (2) bekezdésében meghatározott lehetőségek alkalmazási módjait.

A munkadokumentum példákat ad a figyelembe vehető szakpolitikai intézkedések és az ezekből származó energiamegtakarítások típusaira. Emellett felhívja a figyelmet az energiahatékonysági irányelv V. mellékletében meghatározott és az energiamegtakarítások számítása során követendő módszerekre és alapelvekre.

Mivel az irányelv „új” megtakarításokat ír elő, a 7. cikk alkalmazásában nem lehet mindent beszámítani, amit a tagállamok bármely időpontban megtettek a végfelhasználási energiahatékonyság terén. A munkadokumentum kifejti, hogy a kötelezettségi időszakban (2014. január 1-jétől 2020. december 31-ig) végrehajtott egyedi fellépésekből származó energiamegtakarításokat akkor is be lehet számítani, ha az adott fellépéseket eredményező szakpolitikai intézkedéseket 2014. január 1. előtt fogadták el/vezették be. Az átültetés és végrehajtás vonatkozásában a tagállamoknak 2013. december 5-ig értesíteniük kell a Bizottságot energiahatékonysági kötelezettségi rendszereik részletes tervezett, előirányzott, vagy jogilag meghatározott működési módszeréről és az alternatív megoldásokat célzó tervezett szakpolitikai intézkedéseikről.

Emlékeztetni kell arra, hogy tagállamoknak meg kell határozniuk az e cikk alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókra vonatkozó szabályokat (az energiahatékonysági irányelv 13. cikke).

3.4. A 8. cikkre vonatkozó iránymutatás (Energetikai auditok és energiagazdálkodási rendszerek)

A 8. cikk két fő kötelezettséget ró a tagállamokra: minden ágazatban elő kell mozdítaniuk az energetikai auditok elérhetőségét a végső felhasználók számára és gondoskodniuk kell arról, hogy a kkv-nak nem minősülő vállalkozásoknál legalább négyévenként energetikai auditra

¹⁵ 7. cikk (9) bekezdés és V. melléklet 4. pont A tagállamok 2013. december 5-ig értesítik a Bizottságot tervezett szakpolitikai intézkedéseikről.

kerüljön sor. Az auditoknak költséghatékonyak kell lenniük és azokat csak képesítéssel/akkreditációval rendelkező szakemberek végezhetik vagy független hatóságoknak kell felügyelniük.

Az energiahatékonysági irányelvben a „kkv-k” fogalommeghatározása hivatkozást tartalmaz a 2003/361/EK bizottsági ajánlásra, és a munkadokumentum kifejti az ajánlásban szereplő fogalommeghatározás részleteit (250-nél kevesebb munkavállaló, az éves árbevétel nem haladja meg az 50 millió eurót és/vagy az éves mérlegfőösszeg értéke nem haladja meg a 43 millió eurót). A „munkavállaló” fogalommeghatározásánál a nemzeti munkajogi szabályok alkalmazandók. A munkadokumentum kifejti, hogy az uniós meghatározás szerint egy adott országban működő vállalkozásnak meg kell határoznia, hogy valamely másik országban működő vállalkozásnak partnervállalkozása vagy kapcsolódó vállalkozása-e. Ez az eset áll fenn olyankor, amikor valamely vállalkozás egy másik vállalkozás tőkéjét vagy szavazati jogait 25%-ban, vagy ennél nagyobb mértékben birtokolja¹⁶ (vagy fordítva), és ezekben az esetekben meg kell vizsgálni a partnervállalkozás és a kapcsolódó vállalkozás alkalmazottainak összlétszámát annak eldöntéséhez, hogy az adott vállalkozások kkv-nak minősülnek-e vagy sem.

Ennek a meghatározásnak a gyakorlatban történő alkalmazása szükségessé teszi például a konszolidált adatok megvizsgálását minden egyes vállalkozásra vonatkozóan, beleértve a más tagállamokban és az Európán kívül működő vállalkozásokat az EU-szerte összehangolt meghatározások és bánásmód biztosítása érdekében. A munkadokumentum példákat ad azokra az intézkedésekre, mint például a kkv-nyilvántartások, a közhitelű cégnyilvántartások cégméret szerinti bontásban, stb., amelyek hasznosak lehetnek annak megállapításához, hogy mely vállalkozásokra vonatkozik az energetikai audit végzésére vonatkozó kötelezettség.

Ennek eredményeképpen egy adott tagállamban működő kis fióktelep számára kötelező lehet az energetikai audit négyévenkénti elvégzetése, mert nem kkv-nak, hanem nagyvállalkozásnak minősül. Ez nem tekintendő külön tehernek vagy aránytalannak¹⁷, mert ezek a vállalkozások egyfelől lehet, hogy alkalmaznak energiagazdálkodási rendszereket és ezért mentességet élveznek az energetikai audit kötelezettsége alól, vagy lehetnek olyan megoldásaik, melyek révén a fióktelep segítséget kap az audit elvégzetéséhez, például az anyavállalatától érkező belső szakértők bevonásával; másfelől pedig mert a kérdéses energetikai audit hatálya és költsége valószínűsíthetően korlátozott.

A munkadokumentum kifejti, hogyan kell értelmezni azt a rugalmasságot, amelyet a 8. cikk nyújt az audit végzésére vonatkozó kötelezettség teljesítésére. Ennek megfelelően azok a nagyvállalkozások, amelyek energiagazdálkodási rendszereket vagy környezetvédelmi vezetési rendszereket alkalmaznak, mentességet élveznek a négyévenkénti energetikai audit követelménye alól. Azok a nagyvállalkozások, amelyek önkéntes megállapodások értelmében végeztetnek energetikai auditot (megfelelő felügyelet mellett), úgy tekintendők, hogy teljesítik a rendszeres energetikai auditok követelményét.

Az energetikai auditok és az energiagazdálkodási rendszerek magas színvonalának biztosítása érdekében a tagállamoknak az energiahatékonysági irányelv VI. melléklete alapján meg kell

¹⁶ Általában a kkv-k többsége *önálló*, mivel vagy teljesen függetlenek, vagy pedig egy vagy több kisebbségi tőkeérdekeltségük van (amelyek mindegyike 25%-nál kisebb) más vállalkozásokban. Ha ez a tőkeérdekeltség nem emelkedik 50% fölé, a kapcsolat *partnervállalkozások* közötti kapcsolatnak minősül. E fölött a felső határérték fölött a vállalkozások *kapcsolódó vállalkozások*.

¹⁷ A VI. melléklet d) pontja előírja, hogy az energetikai auditoknak arányosnak kell lenniük. Az arányosság elve feltételezi annak megvizsgálását, hogy egy-egy jogi vagy közigazgatási aktus vagy eszköz megfelelő-e és szükséges-e az adott célkitűzés eléréséhez. Az Európai Unió Bírósága az arányosság elvét alkalmazza, amikor összeveti a jogalkotási intézkedéseket a magánérdekekkel, az egyéni jogokkal és az alapvető szabadságokkal.

állapítaniuk az energetikai auditokra vonatkozó minimumkövetelményeket. A munkadokumentum gyakorlati példákat ad arra, hogy az energetikai auditokat milyen részletességi szinten kell elvégezni. Az iránymutatás emellett kifejti, hogy az energiahatékonysági irányelvben szereplő auditálási rendszerek miként kapcsolódnak a 765/2008/EK rendeletben szabályozott akkreditáláshoz és megfelelésértékeléshez.

Emlékeztetni kell arra, hogy a 7. cikkhez hasonlóan, a tagállamoknak meg kell határozniuk az energetikai auditok tekintetében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat.

3.5. A 9–11. cikkekre vonatkozó iránymutatás (Fogyasztásmérés és számlainformációk)

A 9. cikk előírja, hogy a villamos energia, a földgáz, a távfűtés, a távhűtés, valamint a meleg víz végső felhasználói rendelkezzenek olyan versenyképes árú, egyedi fogyasztásmérőkkel, amelyek pontosan tükrözik a tényleges energiafogyasztást, és amelyek információkat szolgáltatnak a tényleges felhasználási időszakról (műszaki és pénzügyi alapon meghatározott kivételekkel). Az energiahatékonysági irányelv mérési és számlainformációkra vonatkozó rendelkezései átveszik és hatékonyabbá teszik a korábbi, az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv bizonyos rendelkezéseit (melyek többségét az energiahatékonysági irányelv 2014. június 5-ével hatályon kívül helyezi). 2016. december 31-től a fűtés és a hűtés végső felhasználóinak egyedi fogyasztásmérőkkel történő ellátásának követelménye kiterjed az olyan többlakásos és több célra használt épületekre, amelyekben a fűtést/hűtést központi fűtéssel vagy több épületet kiszolgáló központi rendszerről biztosítják (műszaki és pénzügyi alapon meghatározott kivételekkel).

Az iránymutatás egyértelművé teszi, hogy a 9. cikk nem írja elő az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését (ezzel a témával a harmadik energiapiaci csomagba tartozó, 2009/72/EK és 2009/73/EK irányelvek foglalkoznak), hanem világosan kimondja, hogy amennyiben a tagállamok bevezetik az okos mérőket, a 9. cikk (2) bekezdése értelmében bizonyos kötelezettségek vonatkoznak rájuk, ilyen például annak biztosítása, hogy a fogyasztásmérők képesek legyenek a végső felhasználók létesítményeiből a hálózatba betáplált villamos energia mérésére. Emellett kifejti azt az értelmezést, hogy a „végső felhasználó” nem csak azt a személyt jelentheti, aki felhasználja az energiát, hanem olyan természetes személyeket vagy szervezeteket is – például tulajdonosi szövetkezetet többlakásos épületekben –, akik, illetve amelyek közösen vásárolnak energiát. A 10. cikk előírja, hogy legalább hathavonta – fogyasztói kérés vagy elektronikus számlázás esetén háromhavonta – a végső felhasználót tájékoztatni kell az elmúlt időszakban általa fogyasztott energia várható számlázási összegéről.

Amennyiben rendelkezésére áll okos villamosenergia-/gázfogyasztásmérő, a 10. cikk jogot biztosít a végső felhasználónak arra, hogy részletes tájékoztatást kapjon érvényben levő szolgáltatási szerződése alapján realizált energiafogyasztásáról a megelőző két év vonatkozásában, és hogy ez (bizonyos kivételekkel) az átlagos felhasználó fogyasztásával összehasonlítható formában álljon rendelkezésére.

A 11. cikk jogot biztosít a végső felhasználónak arra, hogy a számlákat és az energiafogyasztására vonatkozó számlainformációkat díjmentesen bocsássa rendelkezésére.

Emlékeztetni kell arra, hogy tagállamoknak meg kell határozniuk a 9–11. cikk alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókra vonatkozó szabályokat (az energiahatékonysági irányelv 13. cikke).

3.6. A 14. cikkre vonatkozó iránymutatás (A fűtés és hűtés hatékonyságának előmozdítása)

A 14. cikk kiterjeszti a kapcsolt energiatermelés támogatásáról szóló 2004/8/EK irányelv hatályát, és bizonyos rendelkezései az említett irányelv főbb rendelkezései helyébe lépnek. Az iránymutatás csak az energiahatékonysági irányelv által bevezetett új szempontokra vonatkozik.

A tagállamoknak átfogó értékelést kell végezniük a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés valamint a hatékony távfűtés és távhűtés költséghatékony potenciáljáról az éghajlati viszonyok, a gazdasági megvalósíthatóság és a műszaki alkalmasság figyelembevételével. Erről az értékelésről 2015. december 31-ig értesítik a Bizottságot. A meghatározott potenciál alapján a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés valamint a hatékony távfűtés és távhűtés költséghatékony potenciáljának végrehajtása érdekében. Az értékelésben a tagállamoknak tájékoztatást kell nyújtaniuk azokról a stratégiákról, szakpolitikákról és intézkedésekről, amelyeket a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés potenciáljának elérése érdekében 2020-ig, illetve 2030-ig elfogadhatnak. A több mint 20 MW teljesítményű villamosenergia-termelő és ipari létesítményekre vonatkozóan az adott létesítmény építéskor vagy jelentős felújításakor kötelező költség-haszon elemzést végezni a kapcsolt energiatermelés, a hulladékhő-visszanyerés és a távfűtési hálózatra kapcsolás megvalósíthatóságáról. Az érintett létesítmények engedélyeinek tükrözniük kell a költség-haszon elemzés eredményeit.

A munkadokumentum részletesen kifejti az átfogó értékelés tartalmára és a költség-haszon elemzés módszertanára vonatkozó követelményeket és a létesítményekre vonatkozó kötelezettségek alóli esetleges mentességeket.

3.7. A 15. cikkre vonatkozó iránymutatás (Energiaátalakítás, -szállítás és -elosztás)

A 15. cikk előírásai szerint a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok, az átvitelirendszer-irányítók és az elosztórendszer-üzemeltetők maximalizálják az intelligens hálózatok energiahatékonysági potenciálját, értékeljék és fejlesszék az energiahatékonyságot a gáz- és villamosenergia-infrastruktúrájuk tervezése és működtetése során, valamint gondoskodniuk kell arról, hogy a díjszabások és szabályozások teljesítsék a specifikus energiahatékonysági követelményeket és ne akadályozzák a keresletoldali válaszingtezkedéseket. A tagállamoknak 2015. június 30-ig el kell végezniük a gáz- és villamosenergia-infrastruktúrájuk energiahatékonysági potenciáljáról szóló értékelést, és meg kell határozniuk a hálózati infrastruktúrájuk energiahatékonyságának javítását célzó konkrét intézkedéseket. A cikk elsőbbségi hozzáférést és elosztást biztosít a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés számára, valamint a keresletoldali erőforrásokat – és különösen a keresletoldali válaszingtezkedéseket – a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi piacokon történő részvétel tekintetében ugyanolyan prioritással kezeli, mint a kínálati oldalt. Különösen ösztönzi a keresletoldali válaszingtezkedés hozzáférést a kiegyensúlyozó, tartalék és más szolgáltatási piacokhoz és az ezen piacokon való részvételt; előírja a részvétel műszaki vagy szerződéses követelményeinek meghatározását, beleértve a beszerzési közösségek szolgáltatóinak és más, keresletoldali válaszingtezkedésben érdekelt szolgáltatóknak a részvételét.

4. KÖVETKEZTETÉS

Az energiahatékonyság kormányzati kapacitás tekintetében összetett és komoly kihívásokat támasztó kérdés. Politikai értelemben nagy különbségek lehetnek a tagállamok által tett vállalások és az elért eredmények között. Az energiahatékonyságról szóló irányelv új, átfogó jogi struktúrába helyezi azokat az energiahatékonysági célkitűzéseket, melyekről európai

szinten már megállapodás született. A hatályos energiahatékonysági jogszabályok végrehajtása mindeddig csak részleges. Az energiahatékonyságról szóló irányelv felvált két energiahatékonysági irányelvet (a kapcsolt energiatermelés támogatásáról szóló 2004/8/EK irányelv és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv), de egyúttal megszilárdítja az általuk kialakított szabályozási keretet, emellett pedig kapcsolódik a környezetbarát tervezésről szóló 2009/125/EK, az energiafogyasztás címkézéséről szóló 2010/30/EU, és az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelvekben már szabályozott kötelezettségekhez. A fenti 2. részben említetteknek megfelelően, a Bizottságnak 2014-ben jelentést kell benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a 2020-as energiahatékonysági célok megvalósításában elért eredményekről, és ez az értékelés szükség esetén további intézkedésekre vonatkozó javaslatokat is tartalmazhat. Remélhetőleg ez a közlemény és a kísérő munkadokumentumok hasznosnak bizonyulnak a tagállamok számára azon ambiciózus intézkedések átültetése és végrehajtása során, melyekben megállapodtak az energiahatékonyságról szóló irányelvben.